

Sygn. akt IV U 484/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Tadeusz Piesowicz

Protokolant: Daniel Drożdż

po rozpoznaniu w dniu 09 lipca 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 2 kwietnia 2014 roku znak: (...)

w sprawie J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się J. G. emeryturę od dnia 1 marca 2014 roku.

Sygn. akt IV U 484/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 lipca 2014 roku

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. odmówił J. G. przyznania emerytury, ponieważ mimo, iż wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, to jednak nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Uzasadniając swoją decyzję organ rentowy powołał się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.).

Od powyższej decyzji odwołał się J. G., podnosząc, że posiada co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący się wskazał, że w okresie od 3 czerwca 1971 roku do 31 października 2010 roku pracował w Zakładach (...) w G., początkowo jako sztaplarz, potem od 1 listopada 1971 roku na produkcji przy klejeniu drzwi i okien na prasie hydraulicznej oraz na malarni przy zastosowaniu farb chemicznych. Za pracę dostawał dodatek szkodliwy. Wniósł o przesłuchanie na tą okoliczność świadków.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o oddalenie odwołania. Ustosunkowując się do argumentacji zawartej w odwołaniu wskazał, że decyzja organu rentowego jest zasadna i zgodna z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ odwołujący się nie wykazał wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że J. G. nie przedłożył świadectwa pracy potwierdzającego jego pracę w warunkach szczególnych. W świadectwie pracy z dnia 2 listopada 2010 roku (...) Sp. z o.o. w B. podała, że odwołujący się w czasie zatrudnienia nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, a pismem z dnia 27 lutego 2014 roku poinformowała odwołującego się o tym, że pracował na stanowiskach: robotnik transportowy sztaplarz, pomoc stolarza, stolarz maszynowy. ZUS nadto podał, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zeznania świadków przed organem rentowym nie stanowią dowodu w sprawie.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że odwołujący się J. G., ur. (...), obniżony wiek emerytalny 60 lat osiągnął z dniem (...). Na dzień 1 stycznia 1999 roku odwołujący się wykazał, co najmniej 25 lat okresu ubezpieczenia, tj. 26 lat, 10 miesięcy, 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołujący się nie jest członkiem OFE. Wniosek o emeryturę w warunkach szczególnych J. G. złożył do organu rentowego w dniu 18 marca 2014 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. G., ukończył zasadniczą szkołę zawodową i z zawodu jest stolarzem. W okresie od dnia 3 czerwca 1971 roku do dnia 31 października 2010 roku zatrudniony był w Zakładzie (...) w G., potem (...) Sp. z o.o., obecnie nazwanej (...) Sp. z o.o. w B. w pełnym wymiarze czasu pracy. Firma ta zajmuje się produkcją stolarki otworowej, tj. produkcją okien i drzwi. Odwołujący się w firmie tej od początku zatrudnienia, czyli od dnia 3 czerwca 1971 roku do dnia 31 października 1971 roku zatrudniony był na stanowisku robotnika transportowego – staplarza, od dnia 1 listopada 1971 roku do dnia 14 listopada 1976 roku pomocnika stolarza, od dnia 5 listopada 1976 roku do dnia 31 października 2010 roku stolarza maszynowego. Nazwa stanowiska pracy odwołującego się nie odpowiadała faktycznie wykonywanej przez niego pracy. Przez okres pierwszych czterech miesięcy pracy odwołujący się zajmował się układaniem desek na placu zakładu, a od dnia 1 listopada 1971 roku J. G. pracował na Wydziale Maszynowni (od lat 1980 – tych zwanym Wydziałem Drzwiowym) na prasie przy gorącym klejeniu elementów drzwiowych, gdzie używano klejów organicznych - kleju mocznikowego. Odwołujący się przy prasie najpierw przygotowywał klej do klejenia, dalej smarował wałkami klejem płyty pilśniowe, następnie sklezione elementy wkładał do prasy. Taki proces klejenia powtarzał kolejno kilka razy na dzień. Gotowe produkty - drzwi przekazywano następnie do wrębiarki, gdzie robiono felce, a potem do malarni, gdzie były malowane i szlifowane oraz suszone. Przy klejeniu odwołujący się pracował do 1981 roku. Potem przeszedł na Dział Malarni, gdzie zajmował się malowaniem natryskowym i ręcznym boków drzwi w komorze. Odwołujący się pracował w pełnym wymiarze czasu pracy po 8 godzin dziennie. Była to stała praca odwołującego się.

W czasie zatrudnienia odwołujący się odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresach od dnia 26 października 1972 roku do dnia 19 listopada 1973 roku oraz od dnia 6 stycznia 1976 roku do dnia 6 listopada 1976 roku.

Pracownicy (...) Sp. z o.o. w B. dostawali dodatek za pracę w szczególnych warunkach, w tym mleko. Takie też dodatki otrzymywał odwołujący się.

Razem z odwołującym się pracował W. D. w okresie od 1960 roku do 2001 roku jako mistrz działu oraz W. K. w latach 1964 – 2003 jako mistrz Wydziału Drzwiowego. W/w otrzymują emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

(**dowód:** świadectwo pracy, k. 47 akt rentowych, pismo z (...) Sp. z.o.o. k. 109 akt rentowych, umowy o pracę, k. 3 i 19 akt osobowych, karta obiegowa zmian, k. 309 akt osobowych, aneks do umowy, k. 29 akt osobowych, zeznania świadka W. D., płyta z nagraniem przesłuchania mim. od 00:12:11, k. 18 , zeznania świadka W. K., płyta z nagraniem przesłuchania mim. od 00:27:23, k. 18, zeznania odwołującego się, płyta z nagraniem przesłuchania mim. od 00:36:58 , k. 18)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się J. G. oraz świadków W. D. i W. K., uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne oraz zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Brak jest bowiem podstaw do podważenia ich wiarygodności. Zeznania J. G. znajdują potwierdzenie w zeznaniach w/w świadków, którzy w sposób obiektywny potwierdzili, że odwołujący się w spornym okresie pracował w warunkach szczególnych – przy klejeniu klejami organicznymi, a następnie malowaniu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. G. zasługuje na uwzględnienie.

Żądanie odwołującego się, który urodził się (...) należało odnieść do regulacji art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Według w/w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013, poz. 1440) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust 2 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku).

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych - art. 32 ust 2 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013, poz. 1440).

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.83 Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy zatrudnienia stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy - § 2 ust 1 i 2 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki tj. osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku). Z reguły wymaganym stażem pracy uprawniającym do niższego wieku emerytalnego jest okres 15 lat- pracy w szczególnych warunkach.

Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do treści tych załączników były dostosowane resortowe wykazy stanowisk, przy czym nazwa stanowiska na jakim był zatrudniony pracownik musi dokładnie odpowiadać nazwie stanowiska wymienionego we właściwym resortowym akcie prawnym. Oznacza to, że nazwa stanowiska nie może być podobna do wymienionych lub niepełna.

Przenosząc te ogólne rozważania na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy zaznaczyć należy, że do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach uprawnieni są wyłącznie pracownicy, którzy legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia tj. 25 lat w przypadku mężczyzn, w tym co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w ramach stosunku pracy. W przedmiotowej sprawie odwołujący się spełnia wymagany okres pracowniczego zatrudnienia na dzień 1 stycznia 1999 roku stosownie do regulacji w/w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku. Wykazał bowiem łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat, 10 miesięcy, 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych. J. G. nie jest członkiem OFE. Spór dotyczy natomiast wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił odwołującemu się jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia od dnia 3 czerwca 1971 roku do dnia 31 października 2010 roku w Zakładach (...) w G..

W ocenie Sądu stanowisko organu rentowego nie jest zasadne.

Zgodnie z wykazem A, dział VI, poz.5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prace w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne są zaliczane do prac, których wykonywanie uprawnia do emerytury w wieku wcześniejszym. Pracą w warunkach szczególnych jest również lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane (Wykaz A, dział XIV, poz.7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

Ustalony przez Sąd stan faktyczny daje podstawy do uznania, że odwołujący się zatrudniony był na powyższych stanowiskach. Potwierdziły to jego zeznania, które znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadków: W. D. i W. K., z których wynika, że od dnia 1 listopada 1971 roku w Zakładzie (...) w G. J. G. pracował na Wydziale Maszynowni (od lat 1980 – tych zwanym Wydziałem Drzwiowym) na prasie przy gorącym klejeniu elementów drzwiowych, gdzie używano klejów organicznych - kleju mocznikowego. Od 1981 roku odwołujący pracował w Dziale Malarni, gdzie zajmował się malowaniem natryskowym i ręcznym boków drzwi w komorze. Odwołujący się pracował w pełnym wymiarze czasu pracy po 8 godzin dziennie. Była to stała praca odwołującego się. Innych czynności odwołujący się nie wykonywał.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84, LEX nr 14625 okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) mogą być ustalone w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy. Identyczne stanowisko przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84 LEX nr 14630 – w świetle § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tytuł cytowanego rozporządzenia w uchwałach SN został zmieniony przez § 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 roku,(Dz. U. 96, Nr 63, poz. 292) .

Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym „sprawa emerytalna” ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania

administracyjnego. Organ rentowy ma ograniczoną swobodę prowadzenia postępowania dowodowego. Z przepisów proceduralnych wynika bowiem, jakie środki dowodowe stanowią podstawę ustalenia konkretnych okoliczności [per exemplum wyżej cytowany § 2 ust. 2 rozporządzenia]. Świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez zakład pracy jest dokumentem wiążącym organ rentowy zarówno w znaczeniu pozytywnym, jak i negatywnym.

Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę – uprzednio administracyjna – staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 kpc. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmożonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zawartych w dziale III rozdziałach 1 i 3 kpc. Ten wyjątek od ogólnych zasad wynikających z art. 247 kpc sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w przedmiotowej sprawie Sąd dopuścił zeznania świadków W. D. oraz W. K., na okoliczność wykonywania przez odwołującego się pracy w szczególnych warunkach.

Należy przytoczyć wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638, w którym Sąd Najwyższy przyjął, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracowników, pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W przedmiotowej sprawie J. G. w sposób dostateczny wykazał, że praca jaką wykonywał w okresie od listopada 1971 roku do końca zatrudnienia w Zakładach (...) w G., potem (...) Sp. z o.o., obecnie nazwanej (...) Sp. z o.o. w B. - przy klejeniu klejami organicznymi, a potem przy lakierowaniu ręcznym i natryskowym jest pracą zaliczaną do prac w szczególnych warunkach. Odwołujący się dostawał za pracę w szczególnych warunkach dodatek, w tym mleko. Okres ten stanowi łącznie do ocenianego końca 1998 roku, w tym zasadnicza służba wojskowa od dnia 26 października 1972 roku do dnia 19 listopada 1973 roku oraz od dnia 6 stycznia 1976 roku do dnia 6 listopada 1976 roku ok. 27 lat. Biorąc pod uwagę powyższe przyjąć należy, że J. G. wykazał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Pozostałych przesłanek organ rentowy nie kwestionował.

Wobec powyższego w ocenie Sądu odwołujący się spełnia wymagane przesłanki, które dają mu prawo do przyznania emerytury na warunkach preferencyjnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2013 , poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze(Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc i powołanych powyżej przepisów prawa materialnego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się J. G. emeryturę od dnia 1 marca 2014 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.